

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
магістрантів і молодих дослідників**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВЕТЕРИНАРНОЇ
МЕДИЦИНИ**

«НАУКОВІ ПОШУКИ МОЛОДІ У ХХІ СТОЛІТТІ»

16 листопада 2023 року

**Біла Церква
2023**

УДК 636.09:378-053.6:001(063)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор.

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Зубченко В.В., канд. екон. наук.

Власенко С.А., д-р вет. наук.

Шаганенко Р.В., канд. вет. наук.

Качан Л.М., канд. с.-г. наук.

Ластовська І.О., канд. с.-г. наук.

Олешко О.Г., канд. с.-г. наук.

Наукові пошуки молоді у XXI столітті. Актуальні проблеми ветеринарної медицини: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції магістрантів і молодих дослідників (Біла Церква, 16 листопада 2023 р.). – Біла Церква: БНАУ, 2023. – 160 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

УДК: 636.082.4:57.086.8.

КІУРСЬКА І.А., магістрант

Науковий керівник – ВЛАСЕНКО С.А., д-р вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

dep.reproduction@btsau.edu.ua

РОЗВИТОК КІСТОЗУ ЯЄЧНИКІВ У КІШОК, ПІСЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ ГОРМОНАЛЬНИХ КОНТРАЦЕПТИВНИХ ПРЕПАРАТІВ

Для запобігання і переривання еструсу використовувалися на постійній основі гормональні препарати з прогестинами, які є синтетичними аналогами прогестерону. Зазначений гормон діє на гіпоталамо-гіпофізарну ланку нейроно-ендокринної регулюючої системи, блокуючи секрецію фолікулостимулювального і лютеїнізуючого гормонів. За їх введенні до початку тички він запобігає овуляції, а за застосування на початку фолікулярної фази статевого циклу – зумовлює припинення еструсу.

Встановлено, що застосування гормональних препаратів для попередження еструсу у кішок має побічні ускладнення у вигляді розвитку кістозу яєчників, який виникає за однорічного терміну у 10,5%, дворічного – у 33,3%, а за вживання впродовж трьох років кількість випадків зазначеної гінекологічної патології зростає до 56,2%.

Ключові слова: кішки, гормональні препарати, контрацепція, кістоз яєчників.

Домашні кішки відносяться до поліестральних тварин, феномен овуляції у яких полягає у її індукції під час статевого акту. Вони можуть досягати фізіологічної багатоплідної вагітності впродовж усього року, що дає їм змогу бути найплодовитішими з усіх видів домашніх тварин [1–3]. Але власники, у більшості випадків, не використовують репродуктивний потенціал, обмежуючи кількість родів у кішок до мінімуму або взагалі повністю позбавляють можливість отримувати потомство від тварини-компаньона.

Штучно направлена неплідність кішок негативно впливає на морфо-функціональний стан репродуктивних органів і зумовлює розвиток окремих гінекологічних хвороб ендокринного генезу [4, 5]. Найчастіше у таких самок виникає кіста яєчників. У тканинах статевих залоз можуть утворюватися фолікулярні кісти (зустрічаються найчастіше), лютеїнові кісти та кісти жовтого тіла вагітності. Кісти бувають дрібними та великими, одиничними та множинними. У цьому випадку говорять про полікістоз. Усі зазначені кісти є гормонзалежні і патологічно впливають на загальні механізми нейрогуморальної регуляції [6].

Фолікулярні кісти проявляються клінічно німфоманією, що стає певною проблемою для власників хворих самок. У більшості випадків саме ця гінекологічна патологія стає побічним ускладненням довготривалого використання гормональних контрацептивів [7].

Метою наших досліджень було визначити частоту виникнення кістозу яєчників у кішок за використання їм гормональної контрацепції.

Експериментальну частину роботи виконували в умовах ветеринарної клініки «Зооветцентр» м. Кременчук. Дослідження проводили на кішках, які утримуються у квартирних умовах, різних порід та безпородних, віком 1–8 років. Усім самкам для запобігання і переривання еструсу використовувалися на постійній основі гормональні препарати з прогестинами, які є синтетичними аналогами прогестерону. Зазначений гормон діє на гіпоталамо-гіпофізарну ланку нейроно-ендокринної регулюючої системи, блокуючи секрецію фолікулостимулювального і лютеїнізуючого гормонів. За їх введенні до початку тички він запобігає овуляції, а за застосування на початку фолікулярної фази статевого циклу – зумовлює припинення еструсу.

Власники дослідних кішок використовували для контрацепції наступні фармакологічні препарати: Деро-Промоне (медроксипрогестеронацетат, розчин для підшкірної ін'єкції, 1 раз у чотири місяці), Контрик (мегестрол ацетат, пігулки для орального застосування), Ані-Сан Стоп-Інтим (мегестрол ацетат, краплі для орального застосування), Секс-стоп (мегестрол ацетат, пігулки для орального застосування).

Діагностику кістозу яєчників у кішок проводили за клінічними ознаками, поведінковими змінами та ультразвуковим дослідженням. За терміном застосування

гормональних контрацептивних препаратів, кішок розділили на три дослідних групи. Отримані результати подані у табл. 1.

Таблиця 1 – Поширеність кістозу яєчників у кішок за застосування гормональних препаратів з прогестинами

Група			Кількість випадків кістозу яєчників	
	термін використання гормональних препаратів	кількість кішок, n	n	%
	до року	19	2	10,5
I	1–3 роки	18	6	33,3
II	більше трьох років	16	9	56,2*

Примітка. * – $p < 0,05$ відносно тварин першої групи.

Як видно з даних табл.1, застосування гормональних препаратів кішкам зумовлює ризик розвитку кістозу яєчників. При цьому, спостерігається вірогідне збільшення випадків зазначеної патології з терміном вживання контрацептивних речовин. Так, серед 19-ти кішок, яким прогестини застосовували не більше року, кістозні утворення в гонадах виявили у 2-х самок, тобто у 10,5% самок. Натомість їх використання до 3-х років призвели до розвитку патології у 6-ти кішок з 18-ти дослідних, що відповідає 33,3%. А у випадках довготривалого застосування гормональних препаратів (більше 3-х років), кількість кішок з кістозним ураженням яєчників зростала до 56,2%, тобто була вп'ятеро більше ($p < 0,05$) – у 9-ти з 16-ти самок.

Отже, застосування гормональних препаратів для попередження еструсу у кішок має побічні ускладнення у вигляді розвитку кістозу яєчників, який виникає за однорічного терміну у 10,5%, дворічного – у 33,3%, а за вживання впродовж трьох років кількість випадків зазначеної гінекологічної патології зростає до 56,2%.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Johnson A.K. Normal feline reproduction: The tom // Journal of Feline Medicine and Surgery Volume 24, Issue 3, March 2022, 212–220. <https://doi.org/10.1177/1098612X221079707>.
2. Holst B.S. (2022). Feline breeding and pregnancy management: What is normal and when to intervene. Journal of feline medicine and surgery, 24(3), 221–231. <https://doi.org/10.1177/1098612X221079708>
3. Thongphakdee, A., Tipkantha, W., Punkong, C., Chatdarong, K. (2018). Monitoring and controlling ovarian activity in wild felids. Theriogenology, 109, 14–21. <https://doi.org/10.1016/j.theriogenology.2017.12.010>.
4. Склярів П.М. Біотехнологія відтворення собак і котів / П.М. Склярів. – Дніпро: РВВ ДДАЕУ, 2022. – 92 с.
5. Murray J.K., Mosteller J.R., Loberg J.M., et al. (2015). Methods of fertility control in cats: owner, breeder and veterinarian behavior and attitudes. *J Feline Med Surg*, 17: 790–799.
6. Fontbonne, A., Prochowska, S., & Niewiadomska, Z. (2020). Infertility in purebred cats – A review of the potential causes. Theriogenology, 158, 339–345. <https://doi.org/10.1016/j.theriogenology.2020.09.032>.
7. Shkromada, O.I., Rokochoyi, A.V. (2023). Factors in the Development of cat infertility. Bulletin of Sumy National Agrarian University. The Series: Veterinary Medicine, 4(59), 76-82. <https://doi.org/10.32845/bsnau.vet.2022.4.12>.

УДК 636.4.082:618.1:619

ДРАГАН П.О., магістрант

Науковий керівник – ІВАСЕНКО Б.П., канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ВІКОВА ДИНАМІКА ВІДТВОРНОЇ ЗДАТНОСТІ СВИНОМАТОК

Отримані нами результати досліджень дозволяють визначати відтворну спроможність свиноматок у віковому аспекті та своєчасно проводити ремонт маточного поголів'я.

Ключові слова: статевий цикл, відтворна здатність, свиноматки, ПГ-600, Геставет